

Verksamhetsberättelse för Skärgårdshavets Biosfärområde år 2020

”I Skärgårdshavets biosfärområde bor och verkar invånarna i en hållbar skärgårdsmiljö med en rik natur, ett välmående hav och ett livskraftigt samhälle. Området samverkar aktivt med andra områden både nationellt och internationellt.”

Innehåll

Bakgrund	4
Organisation för biosfärområdets verksamhet	4
2.1 Nationell organisation	4
2.2 Lokal organisation	4
2.2.1 Egentliga Finlands NTM-central	4
2.2.2 Biosfärområdeskontoret	5
2.2.3 Avtal om verksamheten för Skärgårdshavets Biosfärområde	5
2.2.4 Skärgårdshavets biosfärområdes styrgrupp	5
2.2.5 Arbetsgrupper i samarbete med biosfärområdet	7
2.3 Finansieringen av biosfärområdets verksamhet	7
2.3.1 Ekonomi 2020	7
Verksamhet år 2020	8
3.1 Verksamhet inom de tre funktionerna	8
3.1.1 Bevara	8
Mätbara indikatorer för verksamheten	8
3.1.2 Utveckla	8
Mätbara indikatorer för verksamheten	9
3.1.3 Stödja	9
Mätbara indikatorer för verksamheten	9
3.2 Representation, arbetsgrupper	13
4. Partners rapport	13
4.1 Pargas stad	13
4.2 Kimitoön	15
4.3 Åbo Akademi	15
4.4 Turun Yliopisto	16
4.5 Forststyrelsen	19
4.6 Varsinais-Suomen liitto	20

4.7 Varsinais-Suomen ELY-keskus	21
4.8 Charlotta Björklöf (2019)	23
4.9 Åbolands naturskola	23
4.10 Skärgårdscentrum Korpoström	24
5. Rapportering och utvärdering av verksamheten	25

1. Bakgrund

Skärgårdshavets Biosfärområde, som grundades 1994, är en del av Unesco:s forsknings- och utvecklingsprogram "Man and the Biosphere" (MaB). Målsättningen med MaB-programmet är att forska i och att skapa modeller för hållbar utveckling. Inom MaB-programmet är biosfärområdena modell- och försöksområden och de representerar samtidigt viktiga natur- och kulturvärden i ett större globalt nätverk.

Enligt avtal samarbetar Egentliga Finlands NTM-central, Pargas stad och Kimitoöns kommun kring förvaltningen av Skärgårdshavets Biosfärområde. Pargas stad handhar koordineringen av biosfärområdets verksamhet. Egentliga Finlands NTM-central betalar åt Pargas stad för handhavandet av koordineringen, medan alla tre samarbetsparter bidrar till verksamheten genom att driva projekt. I biosfärområdet kan även andra organisationer, företag eller privatpersoner förverkliga verksamhet som stöder de gemensamma målsättningarna.

2. Organisation för biosfärområdets verksamhet

2.1 Nationell organisation

Miljöministeriet (MM) har huvudansvaret för biosfärområdena i Finland. Undervisningsministeriet (UM) ansvarar för Unescos program i Finland, samt de internationella kontakterna. Människan och biosfären (MaB) -programmets nationella kontaktpunkt i Finland och den nationella koordinatören är i Joensuu vid Finlands miljöcentral. Den nationella koordinatorgruppen för Unescoprogram sammankommer ca, 2 ggr/året.

- Raimo Heikkilä vid Finlands miljöcentral, placerad i Norra-Karelen, fungerar som nationell koordinator för MaB-programmet
- Skärgårdshavets koordinator har haft regelbunden kontakt med miljöministeriets kontaktperson Jukka-Pekka Flander och Undervisningsministeriets kontaktperson Hannu Vainonen
- Koordinatören deltar i den nationella koordinatorgruppens möten och informerar om Skärgårdshavets aktualiteter

2.2 Lokal organisation

2.2.1 Egentliga Finlands NTM-central

Har huvudansvaret för Skärgårdshavets Biosfärområde

- Som ordförande fungerade Sanna Kipinä-Salokannel
- Biosfärområdets koordinator har getts möjlighet att vid behov arbeta i NTM-centralens utrymmen

2.2.2 Biosfärområdeskontoret

Kontoret är en del av Pargas Stads näringstjänster och placerat i utrymmen i Stabshuset i Korpo kyrkby.

Kontorets förvaltning:

- Har skötts i samarbete mellan NTM, Pargas och Kimitoön. Kontaktpersoner: Sanna Kipinä-Salokannel (NTM), Tomas Eklund (P) och Mats Nurmio/Gunilla Granberg (KÖ). Samarbetet baserar sig på ett avtal om samarbete i förvaltning av Skärgårdshavets biosfärområde under 2019-2020.

Personal:

- Katja Bonnevier arbetade 80% som koordinator
- Pia Prost jobbade 20 % med kommunikation och under 1-3.2020 med miniambassadörsprogrammet.
- Aija Mäkinen jobbade för Pargas småbarnspedagogik med projektet Kreativ kretsloppsresa under hela 2020 och för biosfärkontoret med miniambassadörsprogrammet under 1-3.2020.
- Marina Saanila jobbade med projektet Fisken och Människan under 1.11.2019-29.2.2020, för Biosfärademin och Knattelabbet under sommaren 2020 och projektet Fiskprodukter från skärgården idag och i framtiden från 15.9-15.2.2021.
- Erika Silventoinen jobbade 100% med projektet Biosfärademin 11.5-31.12.2020

2.2.3 Avtal om verksamheten för Skärgårdshavets Biosfärområde

- Från och med 1.1.2018 ersattes det gamla intentionsavtalet (2012-2017) med partnerspecifika avtal. Avtal gjordes med Pargas stad, Kimitoöns kommun, Forststyrelsen, Åbo Akademi, Åbo Universitet och Egentliga Finlands förbund.
- Nya partnersavtal har gjorts med Skärgårdscentrum Korpoström, Åbolands naturskola, Kirjais Kursgård och Go Archipelago

2.2.4 Skärgårdshavets biosfärområdes styrgrupp

Styrgruppens medlemmar är:

Sanna Kipinä-Salokannel, NTM-centralen i Egentliga Finland, ordförande
 Leena Lehtomaa, NTM-centralen i Egentliga Finland (suppleant)
 Trygve Löfroth, Forststyrelsen
 Laura Lehtonen, Forststyrelsen (suppleant)
 Christoffer Boström, Åbo Akademi
 Mikael von Numers, Åbo Akademi (suppleant)
 Jari Hänninen, Åbo universitet

Leena Erälinna, Åbo universitet (suppleant)
Jan-Erik Karlsson, Pargas stad
Lilian Lundell, Pargas stad (suppleant)
Daniel Wilson, Kimitoöns kommun
Jenny Örnell-Backman, Kimitoöns kommun (suppleant)

Styrgruppen sammanträdde 4 gånger under året:

Tid: 6.3.2020 kl.12.00-14.30

Plats: Mötesrummet Airisto 1 (3vån.), ELY-keskus, Åbo,

Närvarande:

Sanna Kipinä-Salokannel, ordf.,

Jan-Erik Karlsson,

Daniel Wilson,

Tomas Eklund, Pargas stad,

Mats Nurmio, Kimitoöns kommun

Pia Prost, Katja Bonnevier, biosfärområdeskontoret

Ärenden: Planering av samarbetsforum 2020, Verksamhetsberättelse 2019 godkändes, Verksamhetsplan 2020 godkändes och partnersavtal med Åbolands naturskolas och Skärgårdscentrum Korpoströms ansökan godkändes

Tid: 12.6.2020 kl.9.00-11.30

Plats: google meets - möteslänk skickas före mötet

Närvarande:

Sanna Kipinä-Salokannel, ordf., ELY-centralen

suppl. Lilian Lundell, Pargas stad

Jari Hänninen, Åbo universitet

Sakkunniga: Tomas Eklund, Pargas stad,

Katja Bonnevier och Erika Silventoinen, biosfärområdeskontoret

Ärenden: Partnersavtal med Kirjais kursgård godkändes, Bidrag till Unesco Proud to share -kampanjen inskickat, www.biosfarakademin.fi har öppnats och miniambassadörsprogrammet färdigt

Tid: 30.9.2020 kl.9.00-11.30

Plats: google meets - möteslänk skickas före mötet

Deltagare:

Leena Lehtomaa, ELY-centralen, ordf.

Lilian Lundell, Pargas stad

Christoffer Boström, Åbo Akademi

Jari Hänninen och suppl. Leena Erälinna, Åbo universitet

Sakkunniga: Tomas Eklund, Pargas stad, Mats Nurmio, Kimitoöns kommun

Erika Silventoinen, Katja Bonnevier, biosfärområdeskontoret

Ärenden: Projektet "Fiskprodukter från skärgården idag och i framtiden" igång, förnyandet av partnersavtal kring förvaltningen, vinterträffen 2021 Skärgårdens Kulturlandskap, Samarbetsforum 2020 om Skärkött.

Tid: 19.11.2020 kl.9.00-11.30

Plats: Google Meets - möteslänk skickades före mötet

Deltagare:

Sanna Kipinä-Salokannel, ordf., NTM-centralen

Trygve Löfroth, Forststyrelsen

Jan-Erik Karlsson, suppl och Lilian Lundell, Pargas stad

Daniel Wilson, Kimitoön

Mikael von Numers, Åbo Akademi

Sakkunniga: Tomas Eklund, Pargas stad, Mats Nurmio, Kimitoöns kommun

Pia Prost, Katja Bonnevier, Erika Silventoinen, biosfärområdeskontoret

Ärenden: Partnersansökan av Go Archipelago godkändes och samarbete kring samarbetsforum, verksamhetsplan 2021 diskuterades..

2.2.5 Arbetsgrupper i samarbete med biosfärområdet

Tillsätts av styrgruppen eller utnyttjar för samma ändamål redan skapade nätverk. Planerar verksamhet mera konkret.

2.3 Finansieringen av biosfärområdets verksamhet

Pargas ansvarade för koordineringen av biosfärområdets verksamhet. NTM-centralen betalade 60 000 euro åt Pargas stad för koordineringen av verksamheten, motsvarande den summa miljöministeriet har beslutat att bevilja årligen till NTM-centralen för biosfärområdesverksamhet.

Förutsättningen för att NTM-centralen betalar den utgivna summan är att det finns ekonomiska möjligheter till det. För övrigt bidrar alla tre parter med personresurser till biosfärområdeskontoret, främst i form av assistans med olika slag av kansliarbete samt representation. Alla bedriver dessutom projektverksamhet som stöder biosfärområdets syfte.

Biosfärområdets verksamhet finansieras alltid av någon av huvudaktörerna eller med externa medel, som någon av huvudaktörerna ansökt om. Viktiga utomstående finansiärer är bland annat EU:s Central Baltic-program, EU:s landsbygdsprogram, ERUF-programmet, Leader-programmet, Svenska Kulturfonden och Åbolands Skärgårdsstiftelse.

2.3.1 Ekonomi 2020

Kostnader

De direkta kostnaderna för biosfärområdets koordinering under verksamhetsåret 2020 var **69.463 €**. Denna summa inkluderar förutom lönekostnader, även kostnaderna för både inrikes och utrikes resor, hyra, telefonkostnader och andra kontorskostnader, samt köptjänster i samband med informationsverksamheten. Förutom de löpande kostnaderna innehåller den också kostnader i samband med vinterträffen och övriga tillställningar under året. Förutom det inkluderar det även utveckling av miniambassadörsprogrammet för småbarnspedagogiken.

Inkomster

Inkomsterna under 2020 var **69.159 €**.

Utredning av inkomster

För koordineringen av verksamheten erhöll man **60.000 €** som grundfinansiering av Egentliga Finlands NTM-central. Biosfärkontoret hade kvar från budgetår 2019 **6700€** för miniambassadörsprogrammet. Därtill erhöll man **2419€** från ÅSS/Biosfärfonden för samma ändamål.

Pargas stad har stått för bland annat översättningstjänster och administration av projekt.

Biosfärfonden vid Åbolands skärgårdsstiftelse

Kostnaderna för biosfäradakademien under 2020 var **ca.80 000 €**. Inkomsterna var **103.000€** och bestod av bidrag från Svenska kulturfonden, Konstsamfundet och Stiftelsen för Brita Maria Rehnlunds minne.

3. Verksamhet år 2020

En uppdaterad version av strategin för Skärgårdshavets biosfärområdes verksamhet har gjorts för perioden 2018-2022 (5 år) och de årliga verksamhetsplanerna följer riktlinjerna i strategin. Verksamheten kan verkställas av de samarbetsparter som ingått ett partneravtal om att delta i verksamheten eller av övriga intresserade parter.

3.1 Verksamhet inom de tre funktionerna

Alla världens biosfärområden ska uppfylla tre funktioner: att bevara, utveckla och stödja det område de är verksamma inom. Nedan beskrivs verksamhet som drivs i samband med biosfärområdets program eller sådan verksamhet som biosfärområdets organisation vill lyfta fram som viktiga initiativ för att uppnå biosfärområdets målsättningar.

3.1.1 Bevara

Att bevara skärgårdens kulturarv, naturens mångfald, ett traditionellt kulturlandskap och ett välmående Skärgårdshav.

Vi vill bevara skärgårdens mångfald av arter och naturtyper, men även människans kultur och traditioner. En stor del av de skyddade naturområdena som finns i Skärgårdshavets biosfärområde hör till Skärgårdshavets nationalpark. Vi strävar till att bevara också övriga områden som attraktiva livsmiljöer för skärgårdsbefolkningen och för rekreation. Vården av kulturlandskap och därmed bevarandet av naturens mångfald är ett exempel på verksamhet som stöder både ekologiska och ekonomiska värden. Genom att främja kommunikationen mellan högskolor, beslutsfattare och ortsbor vill vi popularisera och effektivare sprida forskningen kring Skärgårdshavets marina flora och fauna.

Mätbara indikatorer för verksamheten

1. Hur många enskilda områden och på hur stora arealer vårdas kulturlandskap?
 - 10 gårdar och 500ha (2018)
 - 600 000-700 000 € har tilldelats biosfärområdet för vård av mångfaldsobjekt

3.1.2 Utveckla

Att förverkliga utvecklingsprojekt som främjar bosättning året om, sysselsättning, hållbar turism och innovationer kring hållbarhet i skärgårdsmiljö och för att främja en cirkulär ekonomi.

Vi arbetar för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av skärgårdssamhället. En viktig aspekt för skärgården är att det skapas arbetsmöjligheter och att det går att hitta attraktivt boende. Vi söker lokala lösningar för att främja en cirkulär ekonomi där skärgårdens företag gynnas. Både turismen och livsmedelsbranschen skapar nya sysselsättningsmöjligheter i skärgården. Vi arbetar för koldioxid- och näringsämnesneutrala kommuner. Biosfärområdet fungerar som en katalysator för olika instansers utvecklingsprojekt, genom att sammanföra människor, organisationer, idéer, kunskap och finansiering. Projekten drivs av olika partner till biosfärområdet, som en del av biosfärområdets verksamhet.

Mätbara indikatorer för verksamheten

1. Hur många invånare finns det i biosfärområdet (baserat på mantalskrivna)
 - 3297
 - Pargas: 3009 (2020)
 - Kimitoön: 288 (2018)

3.1.3 Stödja

Att förmedla kunskap, goda erfarenheter och kontakter, samt inspirera alla som bor och verkar i Skärgårdshavet att hitta sin roll i en hållbar samhällsutveckling.

Biosfärområdet skapar och upprätthåller nätverk och verktyg för forskning, utbildning och upplysning, samt utvecklar biosfärområdets "brand" för att stödja ett bärkraftigt skärgårdssamhälle. Vi vill inspirera alla som bor och verkar i vårt biosfärområde att hitta sitt sätt att bidra, genom att erbjuda en neutral arena kring vad som är hållbar samhällsutveckling. Detta omfattar biosfärfostran för barn och unga, vilket berör både miljö och kultur, sammanställning av populärvetenskapligt informationsmaterial, utrednings- eller forskningsprojekt i samarbete med högskolorna, diskussionstillfällen kring aktuella frågor och informationsspridning genom seminarier.

Mätbara indikatorer för verksamheten

1. Hur många biosfärpartner deltar i verksamheten?

12 st

- Pargas stad, Kimitoöns kommun, Forststyrelsen, Åbo Akademi, Åbo Universitet och Egentliga Finlands förbund, NTM-centralen, Charlotta Björklöf, Skärgårdscentrum Korpoström, Åbolands naturskola, Kirjais kursgård, Go Archipelago

2. Hur många barn och ungdomar når biosfärområdets verksamhet?

- Biosfärområdet i skolan: pga Corona-restriktioner kunde vi inte ordna den sedvanliga utflykten, utan erbjöd föreläsningar istället
- Föreläsningar i skolor (**SHS: 20, Axxell: 10**)
- Gäddan och gänget: **ca 800 barn**
- Knattelabbet: **ca 930 barn (totalt 1760 besökare) och 206 följare på Instagram**
- Ungdomsrådet (**4 personer involverade**)
- Expedition skärgårdshavet (ingen metod för att räkna)
- Hållbarhetskortet (ingen metod att räkna)
- Höstlovsbingo på Facebook (**nåddes 2792**)

3. Hur många projekt har förverkligats med anknytning till biosfärområdet?

- 10 st
 - KulTa – Kosthåll med konsumenten i fokus (tid: 1.4.2018-31.12.2020, total budget: 1.297.643,- Pargas 174.406,- Kimitoön 115.254,-)
 - RANKU3 (tid: 1.7.2018.31.12.2020)

- St Olav Waterway (tid: 1.10.2016 - 29.2.2020, total budget ca. 1,5 milj)
- Smart marina (tid: 2018-2020. Finland total investeringar: 1.229.000,- + Novia 517.691,-)
- Biosfär 2030 (tid: 1.2.2019-31.1.2020 - budget: 35.918,-)
- Fiskaren och fisken (tid: 1.10.2019-30.6.2020 - budget: 28.438,-)
- Coastal Bootcamp (Tid: hösten 2018-31.8.2021, Kimtoöns budget: 170 700,-)
- Kreativa Kretslopp (1.8.2019 - 31.1.2021, budget: 61.000,-)
- Fiskprodukter från skärgården idag och i framtiden (1.9.2020-31.3.2021, budget: 34.744,-)
- Biosfärakdemin "Ett tre-årigt projekt att utveckla biosfärområdets pedagogiska helhet" (1.1.2020-31.12.2022 budget för år 1: 106.300,-)

4. Hur många medieinslag eller seminarium har förverkligats av biosfärkontoret?

3 st

- Vinterträffen (FN:s hållbarhetsmål)
- Höstlovsbingo - Biosfärområdets pedagogiska material vid skollov
- Biosfärområdets julkalender (synlighet på SOME samt samarbete med lokala aktörer)
- Flera enskilda infoinslag på FB, Youtube och Insta

5. Hur många publika evenemang har biosfärområdeskontoret medverkat i?

2 st

- Skärgårdens miljömässa i Pargas
- Seminarium energi tillsammans med Clean Energy for EU Islands

6. Hur många nätverksmöten för att gynna en hållbar utveckling har ordnats av biosfärkontoret?

7 st

- 3 Ambassadörsträffar
- Biosfärområdets samarbetsforum om Skärikött
- Biosfärfostran -samarbetsmöte
- Biosfärstigen -samarbetsgrupp
- Introduktionstillfällen för småbarnspedagogiken (miniambassadörspass)

7. Hur många kanaler har biosfärkontoret för att sprida goda exempel på hållbara lösningar?

8 st

- Biosfärområdets hemsida
- Biosfärområdets Twitter
- Biosfärområdets Facebook
- Biosfärområdets nyhetsbrev
- Biosfärakademins hemsida

- Knattelabbets Instagram
 - Knattelabbets Youtube
 - Pargas och Kimitoöns gemensamma turistbroschyr
8. Hur många kanaler finns för att sprida populärvetenskaplig information i samband med biosfärområdet?
- 7 st**
- Tidskriften Skärgård
 - Vinterträffen
 - Biosfärområdets FB
 - Biosfärområdets Youtube - kanal
 - Knattelabbets YouTube-kanal
 - Knattelabbets Instagram-konto
 - Skärgårdscentrum Korpoströms utställningsverksamhet - Piscatus - Fisken och människan 2020-21
9. Vid hur många tillfällen har goda erfarenheter från Skärgårdshavets biosfärområde spritts nationellt eller internationellt?
- 2st**
- Föreläsningar för pedagoger från Vörå, Kimitoön och Pargas stad
 - Kansallispuistojen potentiaali luonnontuotealan kehitykselle - seminarium ordnat av TEM
10. Hur många utredningar eller forskningsprojekt som berör skärgården har förverkligats?
- 8 st**
- 7 st artiklar och avhandlingar vid Åbo Akademi
 - Kansallispuistojen potentiaali luonnontuotealan kehitykselle (Honkanen, Mika, 16.12.2020). Bidrag från Skärgårdshavets biosfärområde.
- Se rapport här: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162607>

**Tabell 1. Biosfärområdeskontorets verksamhet och evenemang.
Biosfärområdeskontoret har förverkligat, koordinerat eller haft en viktig roll i under år 2020**

Tidpunkt	Vad	Bevara	Utveckla	Stödja
våren	Gäddan och gänget -skärgårdskultur			x
24.1	EDUCA 2020. Biosfärområdet med Knattelabbet presenterades vid Svenska Kulturfondens bord.			x
27.1	Ambassadörsträff om klimatförändringar och skärgården.			x
28.2	Skärgårdshavets vinterträff			x
6.3	Palaver i ELY om biosfärverksamheten			x
hela året	Biosphere for Baltic - fikan och konferens	x		x

1.6	Vernissage för Piscatus - Fisken och människan			x
28-29.8	Skärgårdens miljömässa			x
sommaren	Knattelabbet			x
7.9	Biosfärambassadörsträff på Kirjais kursgård			x
5.10	Runda bordet diskussion med miljöminister Krista Mikkonen			x
7.10	Energiseminarium arrangerat av FÖSS och biosfärområdet tillsammans med EU Small Islands Energy			x
8.10	Ungdomsrådets möte			x
9.10	Vår kultur seminarium i Korpoström			x
9.11	Presentation av biosfärområdet på Pargas turismteamets möte		x	x
16.11	Biosfärambassadörsträff på distans - tema: hållbarhet			x
12.6-27.9	Knattelabbets verksamhetsperiod.	x		x
9.12	Skärgårdshavets biosfärområdes samarbetsforum i Skärgårdscentrum Korpoström.			x
10.12	Ungdomsrådets möte			x

Man kan läsa mera om verksamheten i de elektroniska nyhetsbrev som finns på biosfärområdets hemsida:

www.skargardshavetsbiosfaromrade.fi/material/dokument

Synlighet i medierna:

- Evenemang puffades i de lokala medierna
- Artiklar i Åbo Underrättelser och Pargas Kungörelser
- Knattelabbet fick synlighet i YLE:s artikel och radioinslag, ÅU, Haloo maaseutu, YouTube, Facebook och Instagram samt i lokala medier som tex. Korpobladet.
- Biosfäraprojektet fick synlighet i lokala medier, såsom ÅU och YLE samt radio Vega
- 143 inlägg på biosfärområdets facebook-sida (2020) (96 under år 2019)
- 646 gillare på facebook-sidan 31.12.2020 (514 gillare år 2019)
- Det mest populära enskild inlägg på FB visades 10.430 ggr.
- Knattelabbets Instagram 206 följare

3.2 Representation, arbetsgrupper

Grupper:

- Ledningsgruppen för Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi
- Utskärsdelegationen (ej medlem, men inbjuden)
- Finlands öar r.f.
- Skärgårdscentrum Korpoström, programutskottet
- Arbetsgrupp för temat Fiske i Skärgårdscentrum Korpoström 2020
- Styrgruppen för RANKU3-projektet
- I samma båt rf (viceordförande, Katja)
- en arbetsgrupp som planerat verksamhet för Gäddan och gänget.
- Koulujemme lähivedet-nätverket förvaltat av Egentliga Finlands NTM-central.
- en arbetsgrupp som planerat pedagogisk verksamhet för hållbara lärstigar och smidiga övergångar i Pargas stad och på Kimitoön (CLL projektet "Stigar-med lärkraft mot en hållbar utveckling)
- en arbetsgrupp som planerat verksamhet för att sprida konceptet "Expedition Skärgårdshavet" till Åland
- en arbetsgrupp som planerat verksamhet för evenemanget "Vår Kultur"-hållbart hantverk

4. Partners rapport

4.1 Pargas stad

Natur- och kulturarv

Det nya projektet Pargas pärlor – Paraisten helmet har som mål att främja biologisk mångfald och iståndsätta olika habitat, dvs. livsmiljöer, i Pargas. Projektet pågår mellan 2020 och 2022. I projektet utförs naturinventeringar samt iståndsättnings- och skötselsarbeten i vårdbiotoper och skogshabitat på Långholmen och Norrbyholmen. Projektet genomförs med finansiering från Miljöministeriets livsmiljöprogram Helmi.

Livskraftig skärgård/Cirkulär ekonomi

Pargas stad betonar på många håll i sin strategi en hållbar samhällsutveckling.

Bland annat följande målsättningar är inskrivna i strategins handlingsprogram:

- Vi planerar grönområden och bevarar närskogsområden
- Vi utvidgar och utvecklar nätet av gång- och cykelleder
- Vi sporrar till naturupplevelser och motion i närmiljön
- Steg mot ett kolneutralt Pargas
- Staden satsar på återvinning och återbruk
- Mer miljöfostran för barn och unga
- Vi betonar hållbar utveckling

Staden är också med i ett flertal projekt där för Biosfärområdet viktiga principer och målsättningar har en stor roll. Projektet "KulTa - Kosthåll med konsumenten i fokus" har fortsatt liksom Coastal Bootcamp, ett projekt som har som ett viktigt tyngdpunktsområde hållbar turism. Projektet "St Olav Waterway-Pilgrim på havet" tog slut men fick en fortsättning med "St Olav Waterway – Utveckling av kulturturism".

Inom småbarnspedagogiken pågår projektet "Kreativ kretsloppsresa i en ekologisk lärmiljö". Huvudmålsättningen med projektet är att barnen ska få en bild av hur allt cirkulerar i kretslopp, som till exempel mat, material, energi och näring. Projektet kommer att arbeta med att inspirera till kretsloppstänk enligt hållbarhetsprinciperna. Kretsloppstänkandet demonstreras på ett konkret sätt för barnen genom naturenlig odling och kompostering. Målet är att odling och kompostering blir en del av den dagliga verksamheten för barngrupperna inom småbarnspedagogiken.

Staden samarbetar med biosfärområdet gällande Gäddan och Gänget, ett koncept som varit mycket uppskattat och som väcker barnens intresse för naturen, miljöfrågor, hållbar utveckling och sina egna rötter i skärgården.

Kännedom om biosfärområdet

Biosfärområdet har också regelbundet inslag i stadens informationstidning Nytt och staden flaggar för biosfärområdet på drygt 10 ställen. Pargas stad betonar i sin strategi "Aktivare fritid i en grönare stad" och under året har bl.a. utvecklandet av vandrings- och cykelleder lyfts fram liksom naturupplevelser och motion i närmiljön.

Biosfärområdet har varit synligt framme i evenemang under året såsom SkäriOpen och Pargas dagarna där miljömässan är ett stående och uppskattat inslag. Under miljödagarna utses årets miljögarning av Pargas stad tillsammans med biosfärområdet. Utmärkelsen delas årligen ut för att uppmärksamma en betydelsefull handling som utförts och som förbättrat miljöns tillstånd i Pargas och Skärgårdshavet. I år tillföll priset Finnsementtis cementfabrik i Pargas. Biosfärområdet och Unesco-brandet lyfts fram i turistbroschyren för år 2020.

4.2 Kimitoön

Livskraftig skärgård/Cirkulär ekonomi

Förbindelserna till skärgården befrämjar kommunen genom att hålla en regelbunden kontakt med NTM-centralen, som administrerar trafiken. Det aktuella just nu är att få en ny förbindelsebåtsbrygga till Dalsbruk. Detta är en knutpunkt för Kimitoöns östra skärgård.

I den kommunala organisationen upprätthålls en skärgårdsnämnd som bevakar specifikt skärgården, vilken sammanfaller med biosfärområdet för Kimitoöns del.

Näringslivet i skärgården påverkas dels av samhällsplaneringen, som styrs med olika nivåer av planer. En revision av två omfattande strandgeneralplaner för skärgården är under arbete. Dels befrämjas näringen via olika projekt som för skärgårdens del har arbetat med dels närmät och dels närturism.

Kommunen har i samarbete med Rosala byaråd och Åbolands Skärgårdsstiftelse möjliggjort att den gamla skolbyggnaden i Rosala, numera, i Åbolands Skärgårdsstiftelses ägo kan hyras ut till en barnfamilj för att främja inflyttningen till skärgården.

Kännedom om biosfärområdet

Biosfärområdet har noterats i marknadsföringsmaterial som kommunen har producerat, bl.a. turistbroschyren.

4.3 Åbo Akademi

Skärgårdshavet

Aktiv växelverkan mellan pågående forskningsprojekt i Skärgårdscentrum Korpoström och Knattelabbet samt även visioneras konstsamarbete via det nya residenset.

Publikationer:

Kouri, Jaana; Räsänen, Tuomas & Nina Tynkkynen (eds.), Muutoksen tyrskyt ja kotirannan mainingit: Kulttuurisia näkökulmia merentutkimukseen. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia. SKS, Helsinki.

Pullopости av Centrum Balticum:

Tynkkynen, Nina (2020) Itämeriviikko suuntaa huomion merensuojelun toimijoihin. Pulloposti 36. 18.9.2020.

https://www.centrumbalticum.org/uutishuone/julkaisut/pulloposti/itameriviikko_suuntaa_huomion_merensuojelun_toimijoihin.6301.news?utm_source=Pulloposti&utm_campaign=ed8ab0215d-EMAIL_CAMPAIGN_2017_12_21_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_c4a39643ed-ed8ab0215d-38416713

Rinne H, Salovius-Laurén S 2020. The status of brown macroalgae *Fucus* spp. and its relation to environmental variation in the Finnish marine area, northern Baltic Sea. *AMBIO*, 49:118-129.

Hovel KA, Duffy JE, Stachowicz JJ, Reynolds P, Boström C, Boyer K, Cimon S, Cusson M, Fodrie FJ, Gagnon K, Hereu CM, Hori M, Jorgensen P, Kruschel C, Lee KS, Nakaoka M, O'Connor NE, Rossi F, Ruesink J, Tomas F, Ziegler S (2020) Joint effects of patch edges and habitat degradation on faunal predation risk in a widespread marine foundation species. *Ecology* in press.

Meysick L, Norkko A, Gagnon K, Gräfnings M, Boström C (2020) Context-dependency of eelgrass-clam interactions: implications for coastal restoration. *Marine Ecology Progress Series* 647: 93-108 [https://doi:10.3354/meps13408]https://doi:10.3354/meps13408

Temmink RJM, Christianen MJA, Fivash GS, Angelini C, Boström C, Didden K, Engel SM, Esteban N, Gaeckle JL, Gagnon K, Govers L, Infantes E, Katwijk MM, Kipson S, Lamers LPM, Lengkeek W, Silliman BR, Tussenbroek BI, Unsworth RKF, Yaakub SM, Bouma TJ, van der Heide T (2020). Mimicry of emergent traits amplifies coastal restoration success. *Nature Communications*. 11, 3668 <https://doi.org/10.1038/s41467-020-17438-4>

Yu L, Boström C, Franzenburg S, Bayer T, Dagan T, Reusch TBH (2020) Somatic genetic drift and multi-level selection in modular species. *Nature Ecology & Evolution* 4:952–962 <https://doi.org/10.1038/s41559-020-1196-4>

4.4 Turun Yliopisto

Turun yliopiston nimetty edustaja apulaisprofessori Jari Hänninen osallistui vuoden 2020 aikana kolmeen Saaristomeren biosfäärialueen ohjausryhmän kokoontumiseen. Kokoontumisista suurin osa järjestettiin etäyhteyksin koronaepidemian vuoksi. Turun yliopisto en edistänyt Saaristomeren Biosfäärialueen keskeisiä tavoitteita useamman teeman alla.

Luonnon- ja kulttuuriperintö

Turun yliopiston biodiversiteettisyksikkö on jatkanut 2019 käynnistynyttä Saaristomereen liittyvää Elämän saari –hanketta (<https://sites.utu.fi/elamansaari/>). Koneen Säätiön rahoittamassa hankkeessa

selvitetään mitä Seilin luonto antoi ja mitä se otti eri vuosisatoina erilaisissa yhteisöissä, mitä luonto on yhteisöille merkinnyt ja miten ihminen on luontoa muokannut? Mitä voimme historiasta oppia, kun tarkastelemme luontosuhdetta ennen ja nyt? Elämän saari -hanke rakentaa kokonais kuvan ympäristöstä ja ihmisestä osana sitä hyödyntäen arkeologisia, biologisia, historiantutkimuksellisia ja taiteen menetelmiä.

Turun yliopisto järjesti yhteistyössä Kone Säätiön rahoittaman CAA *Contemporary Art Archipelago* -hankkeen kanssa Seilissä 2020 aikana yhteensä yhdeksän 2-5 päivää kestävästä taiteellista hautomotilaisuudesta, jossa pohdittiin, miten taiteen keinoin voitaisiin kuvata Saaristomerelle sijoittuvan yliopistollisen kenttäaseman luonnontieteellistä seurantatutkimusta. Hautomoiden ryhmäkoot vaihtelivat 2-5 taiteilijan välillä, ja he edustivat mm. kuvataidetta, veistotaidetta, valokuvaajia ja elokuvaajia. Hautomon tuloksista pidetään erinäisiä näyttelytapahtumia kesän 2021 aikana koronatilanteen mukaisesti.

CAA hankkeeseen kuuluvan elokuvantekijä Lotta Petronellan vuosien 2017-19 aikana kuvaaman Seili –elokuvan *“Själö – island of souls”* ensi-iltaa vietettiin 20.9.2020 Helsingin Klnopalatsissa *Rakkautta ja Anarkiaa* elokuvafestivaalien yhteydessä. . Elokuvan teema käsittelee myös tutkimuksen kuvaamista taiteen keinoin ja sen keskeisissä rooleissa toimivat Saaristomeren tutkimuslaitoksen tutkijat. Elokuvan (78 min) ensi-ilta suurelle yleisölle Ylen kanavilla (Teema Fem ja Areena) oli marraskuussa 2020. Yle Areenasta teos löytyy linkistä <https://areena.yle.fi/1-50114420>. Tutkimuslaitos on ollut esillä myös muussa Ylen TV ohjelmatuotannossa, mm. luontosarjassa *Peltsi and Tom – Itämeren suojelijat* (episodi 3: <https://areena.yle.fi/1-50097692>).

Turun yliopisto oli vuonna 2020 edustavasti näkyvillä myös kirjallisessa tuotannossa. Ilppo Vuorisen kirjoittama *Seili – Elonkirjoja* on elämymatka Seilin saaren monivaiheeseen historiaan ja tarjoaa näkökulman Saaristomeren luonnon ja kulttuuriperinnön tutkimuksen puolesta. Susanna Heikkisen *Pullopastia Seilin saarelta* kertoo kätketystä lasipullosta löytyneistä kirjoituksista, jotka kertovat elämästä Seilin naismielisairaalassa. *Itämeri Suomen luonnossa* on puolestaan helppokäyttöinen tunnistusopas Saaristomeren yleisimmistä eliöistä, kirjoittajina Heidi Arponen Metsähallituksesta, Nina Brander TSYKsta ja Katja Mäkinen Seilistä.

Merkittävä Saaristomeren kulttuuriperintöön liittyvä tapahtuma vuonna 2020 on Seilin vanhan hospitaalin Päärakennuksessa 1.7. avattu näyttely, joka esittelee vierailijoille saaren hospitaaliaikaa ja sen jälkeen taloon tulleen tutkimuslaitoksen toimintaa. Näyttely tarjoaa Seilin matkailijoille konkreettisen mahdollisuuden kurkistaa saaren historiaan. Näyttelyn tuottajana on toiminut Turun yliopiston Biodiversiteettiyksikkö ja näyttely on esillä vielä kesän 2021.

Saaristomeri

Turun yliopiston strategiaan liittyvä Meri- ja merenkulun tutkimuksen temaattista kokonaisuutta edistettiin toimintakauden 2020 aikana. Kokonaisuus on yhteinen Åbo Akademin Havet -teeman kanssa. Meri- ja merenkulun tutkimuksen tematiikat koostuvat meri- ja rannikkoalueiden sekä saariston ja merenkulun ympäristötutkimuksen ohella laivaliikenteen ja satamatoimintojen sekä lainsäädännön ja kulttuurin tutkimuksesta eli tavoitteet ovat varsin yhteneviä Biosfäärialueen tavoitteiden kanssa. Kummankin yliopiston temaattisia kokonaisuuksia edustaa yhteinen johtoryhmä, jonka jäsenenä Biodiversiteettisyksikön puolesta toimii apul.prof Hänninen.

Turun yliopisto järjesti 20.1.2020 kaksi erillistä Saaristomeren tilan parantamiseen keskittyvää tilaisuutta. Tilaisuuksien vetäjänä toimi Turun yliopiston Rehtori Kalervo Väänänen, ja ne ovat yhteistyössä Operaatio Ainutlaatuinen Saaristomeri –hankkeen ja Saaristomeren suojelurahaston kanssa. Aamupäivän tilaisuus oli suunnattu tieteenekijöille ja asiantuntijoille paneelityyppisenä keskustelutapahtumana. Iltapäivän tilaisuus oli suunnattu vastaavana suurelle yleisölle, jossa panelisteina toimivat päättäjät. Ympäristöministeri Krista Mikkonen järjesti 5.10 kutsupohjaisesti Pyöreän Pöydän keskustelutilaisuuden, jossa asiantuntijoiden kesken jalostettiin toimenpidesuunnitelma Saaristomeren tilan tuntuvaksi parantamiseksi.

Saaristomereen kohdistuvaan tutkimukseen ja toimenpiteisiin vuonna 2020 liittyen apul.prof. Hänninen on toiminut prof. Markku Ollikaisen (HY) jatkanut Itämeripaneelin jäsenenä, Ympäristöministeriön vetämien SAVE2-, KIPSI- ja Rakennekalkkihankkeiden ohjausryhmissä sekä prof. Heikki Kallion operoiman TyrniRAKI –hankkeen seurantaryhmässä. Hänninen on toiminut myös Turun yliopiston nimittämänä jäsenenä *Centrum Balticumin* toimintaan liittyvän *Saaristomeren Suojelurahaston* hoitokunnassa. Professori Ilari E. Sääksjärvi toimii SYKEN koordinoimassa IPBES-Luontopaneelissa, jonka toiminta kattaa myös meriluonnon monimuotoisuuden.

Elinvoimainen saaristo/Kiertotalous

Turun yliopiston Biodiversiteettisyksikkö on osallistunut keskeisesti emeritusrehtori Kalervo Väänänen kirjoittamaan ja *Ainutlaatuinen Saaristomeri* -ohjelman toimittaman *Saaristomeren Sininen kirja* tuotantoon. Kirja julkaistiin kesäkuussa 2020 ja se sisältää toimenpidesuunnitelma niistä keskeisistä toimista, joita tarvitaan Saaristomeren tilan parantamiseksi. Toimenpidesuunnitelma perustuu kiertotalouden tehokkaampaan käyttöönottoon Saaristomeren valuma-alueella ja meriympäristössä.

4.5 Forststyrelsen

Natur- och landskapsvård

Forststyrelsen är dragare av ett stort EU-projekt; "Kustens Life" (Life 17 NAT/FI000544). Projektet som, pågår under tiden 1.8.2018 - 31.3.2025, har en budget på 8,7 milj. euro. Dess syfte är att förbättra tillståndet för 41 Natura 2000 områden genom istandsättning och skötsel av kärnområden. Av områdena ligger 7 inom Skärgårdshavets biosfärområde innefattande totalt ett trettiotal öar från Dragfjärd till Iniö.

På projektområdena gör man biotopinventeringar, artinventeringar, arkeologiska inventeringar, skötselplaner samt utför praktiska restaureringsåtgärder. Naturtypsinventeringar görs såväl på land som under vattnet. Skötselplaner görs upp för alla 7 områdena inom Biosfärområdets gränser. Områdena utgör såväl gamla betesmarker (vårdbiotoper) som sandstränder (åsholmar) och ytterskärgårdens små öar där man bekämpar invasiva arter samt utför fågelinventeringar.

Till projektet hör även markanskaffning på totalt 7 holmar inom Biosfärområdet. Denna del av projektet ansvarar Egentliga Finlands NTM-central för.

Under år 2020 utfördes flera inventeringar samt på börjades uppgörandet av skötselplanerna. I och med att man i början av projektet koncentrerar sig på planering har ännu inte så många istandsättningsarbeten kommit igång. Under 2020 påbörjades arbeten på Sandö (Pargas åsholmar) och Sundholm (Houtskärs lundar). Projektet kommer att resultera i ca 50 hektar nya betesmarker vilka arrenderas åt boskapsägare i skärgården.

I övrigt fortsatte skötseln av vårdbiotoper och beteslandskap som tidigare år med 12 avtalsgårdar på 40 holmar

Hållbar turism

Inom ramen för EU EMR projektet Coastal Bootcamp förbereddes två delområden vilka kommer att förverkligas under år 2021:

- Utarbetades mätbara variabler för undersökning av Skärgårdshavets nationalparks ekologiska bärkraft (LAC)
- Förbereddes och utarbetades virtuella upplevelserutter, vilka kommer att tas i bruk under 2021

Trots corona pandemin var verksamheten i nationalparkens gästhamnar livlig. Gällande Örö ingicks avtal med en ny företagare som också flyttade till ön. Örö hade vid årsskiftet 6 fast bosatta invånare. Även Bodö gästhamn hade många besökare och hamnen valdes för andra året i rad till årets gästhamn i Finland. Forststyrelsen utvidgade hamnens service genom byggande av nya bryggor samt ett servicehus för besökare.

Övrigt

Under hösten påbörjade Forststyrelsen uppdaterande av Skötsel-och dispositionsplanen för Skärgårdshavets nationalpark. Den förra uppdateringen fastställdes år 2000. Den nya uppdaterade planen kommer, förutom av nationalparken att omfatta alla enligt naturskyddslagen fredade områdena inom Biosfärområdet, såväl stats- som privatägda och både land och vattenområden.

Planen tar ställning till hur de olika områdena kommer att kunna nyttjas och skötas under den följande perioden inom ramen för fredningsbestämmelserna och utförda naturinventeringar. En arbetsgrupp inom Forststyrelsen gör upp planen som i utkastform kommer att presenteras för ett bredare forum och också gå på utlåtanderunda till alla intressenter innan den fastställs av miljöministeriet. Också Biosfärområdet kommer att involveras i processen. Avsikten är att planen skall vara klar inom år 2021.

4.6 Varsinai-Suomen liitto

Saaristomeri

Suomen aluevedet ja talousvyöhykkeen kattava, maankäyttö- ja rakennuslain mukainen merialuesuunnitelma on valmistunut. Rannikon maakuntien valtuustot hyväksyivät suunnitelman oman toimialueensa osalta marras-joulukuun 2020 aikana. Suomen merialueelle on laadittu ensimmäistä kertaa merialuesuunnitelma eri toimijoiden kanssa laajassa yhteistyöprosessissa. Suunnitelma on sekä aluevedet että talousvyöhykkeen sisältävä kartallinen esitys, jossa tunnistetaan yleispiirteisesti esimerkiksi merkittäviä ja potentiaalisia vedenalaisten luonto- ja kulttuuriarvojen, energiantuotannon, kalastuksen, vesiviljelyn, merenkulun ja matkailun alueita. Tavoitteena on sovittaa yhteen eri toimialojen tarpeita ja näin edesauttaa merellisten elinkeinojen harjoittamista ja meriympäristön tilaa. Saariston luonto-, kulttuuri- ja asumisen merkitys tulee vahvasti esille Varsinai-Suomen alueella uudessa merialuesuunnitelmassa.

Varsinai-Suomen liitto on pyrkinyt edistämään Saaristomeren tilaan liittyviä toimenpiteitä ja hankkeita sekä tehnyt edunvalvontaa ja ollut aktiivinen saaristoa koskevissa asioissa.

Varsinai-Suomen liitto pyrkii toiminnassaan nostamaan esille Biosfäärialueen kulttuuriarvoja ja luomaan matkailuelinkeinojen kehittymiselle lisämahdollisuuksia. Lisäksi Varsinai-Suomen liitto pyrkii edistämään maakunnallisen virkistysalueyhdistyksen käynnistämistä.

Varsinai-Suomen maakuntastrategiaa toteutetaan kumppanuustoiminnan edistämisen kautta. Liitto tarjoaa kumppanuustoiminnan mahdollisuudet saaristoalueen kehittämiseen ja yhteistyön monimuotoiseen kasvuun. Uuden Varsinai-Suomen maakuntastrategian 2040+ valmistelu on käynnistynyt marraskuussa 2020 tilannekuvan muodostamisella.

Elinvoimainen saaristo/Kiertotalous:

Varsinais-Suomen liiton sidosryhmätyön kautta valmisteleva luonnonarvojen ja -luonnonvarojen vaihemaakuntakaava oli nähtävillä syksyllä 2020 ja maakuntahallitus on käsitellyt vastineet joulukuussa 2020. Kaava etenee hyväksymisvaiheeseen keväällä 2021. Saaristoalueemme erityispiirteet ja -ominaisuudet ovat mukana kaavaratkaisussa.

Saariston saavutettavuutta on tarkasteltu tuoreessa Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa.

Lounaistiedossa on Lounais-Suomea koskevia tilastoja, avointa dataa, karttoja sekä ajankohtaista tietoa alueen kehityksestä, joita voidaan hyödyntää biosfäärialueen toiminnassa.

4.7 Varsinais-Suomen ELY-keskus

Varsinais-Suomen ELY-keskus vastaa Saaristomeren biosfäärialueen hoidosta ja koordinaatiosta ja edistää biosfäärialueen tavoitteita monin tavoin tehtävissään. Vuonna 2020 Varsinais-Suomen ELY-keskus on edistänyt ja rahoittanut monia biosfäärialueellakin toimivia hankkeita ja toimenpiteitä, jotka edistävät biosfäärialueen vesien- ja merenhoitoa ja luontoarvoja, maaseudun elinkeinoja ja ympäristönhoitoa sekä kalataloutta.

Luonnon- ja ja kulttuuriperintö

Metsähallituksen vetämä Saaristomeren perinnebiotooppeihin ja paahdealueisiin keskittyvä RannikkoLIFE-hanke jatkui vuonna 2020. Myös VARELY:n luonnonsuojeluyksikkö jatkoi em. elinympäristöjä sisältävien Natura-alueiden toteuttamista maanostoin ja yksityisiä suojelualueita perustamalla. Ympäristöministeriön käynnistämän Helmi-elinympäristöohjelmaan liittyen on biosfäärialueella kartoitettu mm. uhanalaisten perhosten elinympäristöjä sekä arvokkaita perinnebiotooppeja. Lisäksi ELY-keskus on kohdentanut saariston ympäristönhoitoavustuksia luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristöä vaaliviin hankkeisiin. Myös tiedottamista VELMU-ohjelmasta ja rannikkovesiemme vedenalaisesta luonnosta on jatkettu ja annettu koulutusta VELMU-karttaportaalin käyttöön.

Elinvoimainen saaristo/Kiertotalous

ELY-keskus vastaa saaristoliikenteestä, mm. biosfäärialueen liikennepalveluista useilla maantielautta- ja yhteysalusreiteillä. Maantielautta- ja yhteysalusliikennettä kehitetään entistä ympäristöystävällisemmäksi ja pyritään liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. Toimintamalleja pyritään kehittämään siten, että toteutettavat liikennesuoritteet vastaavat mahdollisimman hyvin ja tehokkaasti muuttuviin kuljetustarpeisiin. Yhteysalusliikenteessä on

vakiinnutettu vuoropuhelua Metsähallituksen kanssa, jotta esimerkiksi Saaristomeren kansallispuistoon liittyvät tarpeet tulevat huomioiduksi resurssien kohdentamisessa. Kansalaisten mahdollisuutta päästä nauttimaan kansallispuiston ja siten myös biosfäärialueen luonnosta ilman omaa venettä pidetään myös ELY-keskuksen puolella tärkeänä. Vuonna 2019 käynnistetty suunnittelu liikenteen aloittamiseksi Jungfruskäriin ei toteutunut, koska liikennöintimalliin suunnitellut muut muutokset kokivat laajaa vastustusta. Björkön saaren liikennemäärät ovat kasvaneet merkittävästi vuoden 2020 aikana, kun saareen on muuttanut vakituinen asukas ja siellä on aloitettu liiketoimintaa. Tämän johdosta saaren huonokuntoinen yhteysaluslaituri korvataan uudella. Uuden laiturin suunnittelu valmistui syksyn 2020 aikana.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toteuttama Ravinneneutraali toiminta kunnan käytännöksi (RANKU 3) -hanke (www.ymparisto.fi/ranku) tukee kuntia tehokkaaseen ravinteiden kierrätykseen ja ravinneneutraali kunta -toimintamallin käyttöönottoon. Hanke päättyi vuoden 2020 lopussa, mutta ravinnekierrätystyö jatkuu. Saaristomeren biosfäärialue oli hankkeessa yksi esimerkkialue ja yhteistyökumppani. Saaristomeren biosfäärialue esitteli hanketta sekä siinä tehtävää työtä eri yhteyksissä koko hankkeen ajan. Keväällä 2020 Saaristomeren biosfäärialueella tehtiin kysely kuntien työntekijöille teemalla "Ilmianna kuntasi hyvä ravinnekierrätystyö". Hyvien käytäntöjen kokoaminen jatkuu edelleen ja ravinteiden kierrätys liitetään mukaan Saaristomeren biosfäärialueen toimesta toteutettaviin opetusmateriaaleihin.

Vuonna 2019 käynnistetty rannikkovesien kunnostusverkosto yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa on jatkanut aktiivisesti toimintaansa vuonna 2020. Verkoston tavoitteena on edistää rannikkovesien tilan paranemista kokoamalla yhteen alueelliset vesistökunnostusverkostot ja toimijat sekä tukemalla heitä vesien- ja merenhoidossa suunniteltujen toimenpiteiden toteutuksessa.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen koordinoiman KIPSI-hankkeen (www.ymparisto.fi/kipsinlevitys) tavoitteena on levittää Saaristomeren valuma-alueen pelloille kipsiä 50 000–85 000 hehtaarille vuosien 2020–2022 aikana, mikä vähentää valuma-alueelta Saaristomereen tulevaa fosfori- ja kiintoainekuormitusta merkittävästi. Vuoden 2020 aikana kipsiä levitettiin kaikkiaan n. 9 000 hehtaarin alueelle, josta 240 ha sijaitsi biosfäärialueella. Hankkeen yhteydessä tiedotetaan ja neuvotaan viljelijöitä myös muista maatalousalueilla tehtävistä vesiensuojelutoimista, jotka ovat edelleen hyvin tärkeitä kipsikäsitteystä huolimatta.

Manner-Suomessa kalankasvatustuotanto on suurinta Saaristomerellä. Varsinais-Suomen ELY-keskus, jolle kuuluu valtakunnallisena erikoistumistehtävänä kalankasvatuksen ympäristönsuojelun koordinointi ja asiantuntijatehtävät, päivitti vuonna 2020 kalankasvatuksen ympäristönsuojeluohjeen. Ympäristöministeriö on vahvistanut ohjeen, johon on koottu yhteen ympäristönsuojelun lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä alan toimijoita varten. Ohjeen tavoitteena on mm. edistää kalankasvatuksen ympäristönsuojelua ottaen huomioon elinkeinon toimintaedellytykset. Lisäksi ensimmäisestä kaupallisesta levänviljelyhankkeesta ja siihen liittyvistä mahdollisista lupaprosesseista Saaristomeren biosfäärialueella on käyty alustavia keskusteluja vuonna 2020.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toimii aluekoordinaattorina Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (Canemure) -hankkeessa. Hanke on koordinoanut Varsinais-Suomen maakunnan ilmastotiekartan valmistelua. Vuoden 2020 lopussa yhteistyönä valmistunut ilmastotiekartan ensimmäinen vaihe tähtää hiilineutraaliuteen vuonna 2035. Tiekartta keskittyy muutoksen hillintään eli kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen keskeisillä sektoreilla, energian tuotannossa ja kulutuksessa, liikenteessä ja maataloudessa. Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskus toimii osana ELYjen ilmastoverkostoa, joka edistää ilmastoasioiden tavoitteellista huomioon ottamista kaikissa ELY-keskusten tehtävissä.

4.8 Charlotta Björklöf (2019)

Västeräng har fortsatt sin verksamhet som tidigare med fårhusållning som huvudsyssla. Mer Biosfärområde - prat har det blivit med besökare till gården, både när det varit grupper på besök, och på öppet hus dagarna. Inför 2020 fortsätter utvecklandet av gården som besöksgård med ökade gruppbesök och öppet hus dagar. En ny hemsida finns, vasterang.fi På hemsidan finns biosfärområdets partnerskapslogo och småningom även mer information om

4.9 Åbolands naturskola

Våren 2020 blev säsongen väldigt kort pga skolornas långa period av distansundervisning. Under hösten 2020 har naturskolans utomhuspedagogiska tjänster däremot varit mycket efterfrågade.

Under 2020 har naturskolan haft 11 naturskoldagar eller utflykter som direkt har anknytning till skärgårdsmiljön och vattenmiljön i Östersjön. Under dessa naturskoldagar har 198 barn och 37 vuxna fått bekanta sig med Skärgårdshavets flora och fauna och vad man kan göra för att bevara denna unika miljö. De bokningar vi hade för temat om plast i havet blev tyvärr avbokade pga pandemin men temat kvarstår i utbudet och vi siktar på att på sikt också erbjuda det temat på våra andra naturskolor runt om i Svenskfinland.

Under året har vi 2 ggr varit till daghem längre ut i skärgården för att hålla naturskoldagar med annat tema (bl a cirkulär ekonomi, nedbrytning), det är viktigt för oss att kunna erbjuda samma program till samma kostnad åt alla daghem och skolor i området oberoende av avstånd och på så vis kunna säkra oss om en levande skärgård.

Åbolands naturskola har också besökt biosfärområdets nya utställning i Korpoström och fört diskussioner om framtida samarbetsformer i fråga om t ex utomhuspedagogiska tjänster. Pandemin har dock skjutit mycket sådant på framtiden pga restriktioner.

4.10 Skärgårdscentrum Korpoström

Skärgårdscentrums roll inom biosfärområdet är att vara ett besökscenter som i sin kommunikation för ut biosfärområdets budskap genom utställningar, Knattelabbets uppdrag och all den övriga verksamhet i huset.

Livskraftig skärgård/Cirkulär ekonomi

* Pandemiårets utmaningar medförde ett behov av större satsningar på digitala lösningar. År 2020 blev året då Skärgårdscentrums kommunikation i sociala medier tog ett steg framåt i och med ökad närvaro på Instagram. Biosfärområdet nämndes i en stor del av inläggen, inte minst i samband med en serie inlägg om de hantverkare (bosatta inom Biosfärområdet) som säljer produkter i hantverksshopen. Mest digitalt innehåll som fick stor spridning producerades dock av Knattelabbet. Tack vare att Knattelabbet från och med våren 2020 blev en del av projektet Biosfärademin fanns större ekonomiska möjligheter att satsa på t.ex. film som medium när pandemin utmanade det traditionella Knattelabbskonceptet. Detta lyckades över förväntan och Knattelabbets budskap om skärgårdens djur, natur och kultur nådde en betydligt större publik än under normala år.

En konkret målsättning som uppnåtts är att Knattelabbets satsningar på olika typer av take-away-uppdrag och YouTube-filmer har gjort verksamheten mindre låst till målgruppen yngre barn.

En konkret målsättning som uppnåtts är att under 2020 arbetade Skärgårdscentrum på sin ansökan om Blue Flag-miljöcertifiering. I oktober behandlades den halvfärdiga ansökan som en s.k. Gap Analysis av den internationella juryn och juryn godkände Skärgårdscentrum som "pilot" bland finska småbåtshamnar. Skärgårdscentrum ombads färdigställa ansökan och lämna in den i januari 2021, vilket har gjorts. Om ansökan godkänns blir Skärgårdscentrum den första småbåtshamnen i Finland (exkl. Åland) som beviljas Blue Flag.

Kännedom om biosfärområdet

* Skärgårdscentrums webbplats förnyades med ett bildspel överst på första sidan där "Proud partner of..."-logon har en naturlig plats.

* Besöksmängderna i Skärgårdscentrums hamn och restaurang var större än vanligt då den inhemska turismen ökade kraftigt, men folk var försiktigare med att röra sig inomhus och antalet enskilda besökare på utställningsvåningen blev i stort samma som tidigare år. Så gott som alla grupper föll bort, vilket inverkade negativt på besöksstatistiken. Responsen på den nya huvudutställningen "Piscatus – fisken och människan" var dock mycket positiv och utställningspersonalen förde givande diskussioner med besökare. Information om Biosfärområdet ingick som en naturlig del i den muntliga kommunikationen kring utställningen och hantverksförsäljningen.

5. Rapportering och utvärdering av verksamheten

Rapportering och utvärdering sker genom att koordinatören sammanställer en verksamhetsberättelse årligen, som sedan behandlas av styrgruppen. Till UNESCO:s sekretariat sker rapportering var tionde år, närmast som en självanalys av ens egen verksamhet. Första rapporteringen skedde år 2005 och den andra 2016. Sekretariatet kan även be om andra rapporter.